

Bessenyei Ferenc
Kossuth díjas Kiváló Művész Úrnak

Budapest

Igen Tisztelt Művész Úr!

Szokatlan kéréssel zavarjuk Művész Urat, mely részben összefügg az 1956-os forradalommal, a Magyar Nemzeti Színház 1957-es ózdi szereplésével és kicsi részben az ózdi gimnáziummal is. Hogy világosabban fejezzük ki magunkat, engedje meg az alábbiak rövid ismertetését:

1./ 1956 tavaszán (amikor még Magyarországon nem volt rendszeres televíziós adás) az ózdi gimnázium színjátszói több előadásban bemutatták Illyés Fáklyaláng c. darabját a város diákjainak és felnőttjeinek. A darab tartalma, mondandója nagy hatással volt a fiatalokra, idősekre egyaránt.

2./ Az 1956-os forradalom leverése során a budapesti Nemzeti Színház épülete olyan belövéseket kapott, hogy a színtársulat nem játszhatott benne, ezért 1957 tavaszán vidéki előadásokat tartott, így Ózdra is több darabbal jutottak el. Ezek között szerepelt Illyés Fáklyalángja, amelyben Ön Kossuthot, Ungvári László pedig Görgeyt alakította.

3./ Miután ez a darab nem volt ismeretlen Ózdon, és a Nemzeti Színház művészeit mindig szívesen nézték meg, ezért az említett előadásra a közel ezer férőhelyes színháztermet zsúfolásig megtöltötte a közönség. Az előadást megtekintették a helyi hatalmi szervekkel együtt a szovjet katonai vezetők is. Jelen volt a város szovjet katonai parancsnoka, aki egy szót sem tudott magyarul, de tolmács révén tájékozódott a darabról és az eseményekről.

4./ A dráma második felvonása első jelenetében a Kossuth - Görgey vita során elhangzott az Ön tolmácsolásában a következő mondat: "Mit vihettünk volna végbe csak két hónapja is ezzel a néppel!" ... "S még most sem késő!"

Ezekre a mondatokra olyan fergeteges és szünni nem akaró taps tört ki, amely a darab folytatását hosszú perceken át akadályozta. (Az előadás időpontja 1957. január 31.)

A 2., 3., 4. pontban leírtakról a Művész Úrnak is lehet emléke, de a rövid folytatásról nem valószínű, hogy tudomása van.

5./ Az előadás másnapján a helyi pártvezetés és a szovjet katonai városparancsnok a gimnázium könyvtárából felrendelte a Fáklyaláng szöveggönyvét, melyben a fent idézett részt meg kellett mutatni. Ellenőrizték, hogy Önök valóban szöveghűen mondták-e az Illyés által leírtakat. Mivel azok betű szerint megegyeztek az elhangzottakkal, így nem lett folytatása az "ügynek".

A szöveggönyv azóta sem került vissza az iskola könyvtárába, nem valószínű hogy a szovjet parancsnok magával vitte emlékként.

Mindezeket azért írtuk le, mert ezt az epizódot röviden szeretnénk rögzíteni abban az évkönyvben, amelyet az ózdi József Attila Gimnázium megalakulás ötvenedik évfordulójára (1995) tervezünk kiadni.

Ezért kérjük a Művész Úr beleegyezését, hogy ehhez nevét felhasználhassuk illetve kérjük a leírtak Önre vonatkozó valódiságának a megerősítését.

Szíves válaszát várva művészi munkájához sok sikert kívánunk az ózdi fiatalok és tanárok nevében!

Ó z d, 1993. december

Csomós Lajos

Csomós Lajos
gimn. igazgató

Soltész József

Soltész József
ny. tanár az
évkönyv szerkesztője

Takács József

Takács József
ny. tanár az 1956-ban
előadott Fáklyaláng
rendezője